

10.12..2012

Dnro 5374/070/2012

Vastaanottaja
ELY - keskuskes

Säädösperusta
Maantielaki 43 e §

Korvaa/muuttaa

Kohdistuvuus
ELY - keskuskes, konsultit
Liikenteen turvallisuusvirasto

Voimassa
10.12.2012-

Asiasanat
Liikenneturvallisuus, turvallisuusauditointi, auditointi

Tiehankeiden turvallisuusauditointi

Auditointien(tarkastajien) pätevyysvaatimukset

Tieturvallisuusdirektiivi (2008/96/EY) edellyttää, että auditointijalla, jonka tienpito-
viranomaisnimeä tekemään tiehankeiden turvallisuusauditointin, tulee olla
riittävä asiantuntemus ja osaaminen. Ohjeessa määritellään, mitä osaamista Lii-
kennevirasto edellyttää auditointijalta.

Maantielain 43 f § mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa auditointien per-
uskoulutuksen ja säännöllisen täydennyskoulutuksen järjestämisestä sekä an-
taa koulutuksen hyväksytysti suorittaneille pätevyystodistuksen.

Maantielain mukaan 1.1.2014 jälkeen auditointeja voi tehdä vain pätevyystodis-
tuksen omaava henkilö. Siihen saakka Liikennevirasto arvioi auditointijan pätevyyy-
den ja muun soveltavuuden jäljempänä annettujen pätevyysvaatimusten perus-
teella.

Ylijohtaja

Kari Ruohonen

Apulaisjohtaja

Pauli Velhonoja

LISÄTIETOJA
Pauli Velhonoja
Liikennevirasto
puh. 020 637 3628

Sisällysluettelo

1	AUDITOIJALTA EDELLETTY KOKEMUS JA KESKEISET OSAAMISALUEET	3
2	LIIKENNETURVALLISUUDEN YLEISET PERUSTEET	3
3	TURVALLISUUSTARKASTUKSEN PERUSNÄKÖKULMAT	4
4	LIIKENNETURVALLISUUSANALYYSIT	4
5	TIEHANKKEIDEN TURVALLISUUSAUDITOINTI	4

1 Auditoijalta edellytetty kokemus ja keskeiset osaamisalueet

Auditoijalta (tarkastajalta) edellytetään vähintään viiden vuoden työkokemusta liikenne- ja tiesuunnittelusta tai aihepiirin muilta alueilta. Auditoijalla tulee olla ylempää korkeakoulututkintoa tai poikkeustapauksissa alemmaa korkeakoulututkintoa vastaava tekninen tutkinto, tai muulla tavalla hankittu vastaava osaaminen aihepiiristä.

Auditoijan tulee suorittaa hyväksytyllä tavalla peruskoulutus ja täydennyskoulutukset. Osaamisalueet, jotka tulee vähintään sisällyttää auditoijien koulutusohjelmaan, ovat

- tieliikenneturvallisuuden yleiset perusteet
- turvallisuustarkastuksen perusnäkökulmat
- liikenneturvallisuutta koskevat analyysit ja tarkastelut
- tiehankkeiden turvallisuusauditoinnin organisointi, toteutus ja raportointi.

Auditoijan tulee osata liikenneturvallisuuden perusasiat, osata soveltaa tietoja käytäntöön, kyetä osoittamaan turvallisuuden kannalta keskeiset suunnittelutekijät sekä kyetä kirjallisesti selkeästi selostamaan ja perustelemaan auditoinnin tulokset, johtopäätökset ja suositukset.

2 Liikenneturvallisuuden yleiset perusteet

Osaamisvaatimuksen tarkoitus on että tarkastajalla on laaja-alaiset tiedot liikenneturvallisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä

Tarkastajan tulee kattavasti omaksua ja tuntea seuraavat dokumentit

- 1) Säädökset, määräykset, keskeiset ohjeet
 - a) EU:n tieturvallisuusdirektiivi (2008/96/EY)
 - b) Maantielain ao. kohdat (446/2012 perusteluineen)
 - c) Tieturvallisuusdirektiivin täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevat yleiset määräykset (Liikenneviraston määräys 10.12.2012)
 - d) Tieliikennettä ja liikenteen ohjausta koskevat säädökset
 - e) Tiehankkeiden turvallisuusauditointi (Liikenneviraston ohjeita 19/2012)
 - f) Auditointiin liittyvät keskeiset käsitteet
- 2) Henkilövahinkojen riski systeeminäkökulmasta
- 3) Liikenne- ja tieteknisen suunnittelun merkitys ja keskeiset ohjeet
- 4) Ihmisen mitoittavat ominaisuudet (Human Factor Guidelines)
- 5) Fysiikan peruslait, liike-energia
- 6) Ajoneuvot, niiden turvallisuusominaisuudet ja turvajärjestelmät

7) Onnettomuustilastojen ja -raporttien laatu, kattavuus, onnettomuuskehitys, onnettomuuksien ominaisuudet, kolariväkivalta, tilastolliset menetelmät yms

8) Kansainväliset kokemukset ja tietous turvallisuusauditoinnista ja -tarkastuksesta

3 Turvallisuustarkastuksen perusnäkökulmat

Tarkastajalla tulee olla asiantuntemusta tunnistaa kussakin tiehankkeessa olennaiset turvallisuustekijät ja vaarakohteet ja osata käyttää hyväksi muista hankkeista saatuja kokemuksia. Tarkastajan tulee tuntea turvallisuusvisio-ajattelu (nollavisio), turvallisuusohjelmat ja asetetut turvallisuustavoitteet. Tarkastuksen painopisteenä on vakavien liikenneonnettomuuksien välttäminen

4 Liikenneturvallisuusanalyysit

Tarkastajalla tulee olla osaamista ja ymmärrystä siitä, kuinka turvallisuusanalyysin tuloksia voidaan käyttää hyväksi turvallisuusauditointia tehtäessä. Auditoidijan tulee osata seuraavaa

1. Liikenneturvallisuusanalyysin periaatteet ja menetelmät
2. Liikenneturvallisuusongelmien tunnistaminen
3. Laskea ja arvioida onnettomuuksien tunnuslukuja käyttäen hyväksi ennustemenetelmiä ja -ohjelmia (käytössä olevat tieosuudet, toimenpiteiden ennustetut turvallisuusvaikutukset)
4. Turvallisuustoimenpiteiden hyöty-kustannusanalyysien periaatteet

5 Tiehankkeiden turvallisuusauditointi

Auditoidijalla tulee olla asiantuntemusta viedä auditointiprosessi läpi ja kykyä toimia niin, että auditointi muodostaa osan koko tiehankkeen ohjaus- ja laadunvalvontajärjestelmää.

Auditoidijan tulee tuntea auditointia koskevat määräykset ja ohjeet. Auditointi edellyttää hyvää yhteistyötä tienpitöviranomaisen (tilaajan) ja palvelutoimittajan kanssa.

Liikenneviraston ohjeet 2012:

1. Tieturvallisuusdirektiivin täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevat yleiset määräykset (10.12.2012)
2. Tiehankkeiden turvallisuusauditointi (19/2012)

Liikennevirasto kokoaa myöhemmin luettelon kirjallisuudesta, joihin auditoidijan edellytetään tutustuvan.